

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร ได้แก่

1.1.1 ผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และยโสธร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น จำนวน 129 คน และโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต จำนวน 231 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน

1.1.2 ชุมชน ประกอบด้วย เกษตรกร ผู้นำชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นในจังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร และอุบลราชธานี จำนวน 900 คน

1.1.3 นักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และยโสธร และอุบลราชธานี ที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต จำนวน 470 คน

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารและครู/อาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และยโสธร ที่ดำเนินการโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต และการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ปีการศึกษา 2544 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Pruposive Sampling) จำนวน 124 คน สำหรับตอบแบบสอบถาม แยกเป็น ผู้บริหาร 3 คน ครู/อาจารย์ 121 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Pruposive Sampling) อีกครั้งจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน แยกเป็นผู้บริหาร 3 คน ครู/อาจารย์ 9 คน

2.1.2 ชุมชน ประกอบด้วย เกษตรกร ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมระยะสั้น ในจังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธรและอุบลราชธานี จำนวน 342 คน ใช้วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) โดยการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตาราง Krejcie and Morgan และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Pruposive Sampling) จากกลุ่ม ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน

2.1.3 นักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร อุบลราชธานีและ ร้อยเอ็ด ที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปเกษตรเพื่อชีวิต จำนวน 175 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ ง่าย (Simple random Sampling) โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เจาะจง (Pruposive Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเดิม สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงประชากร (N) และกลุ่มตัวอย่าง (n) ที่ตอบแบบสอบถาม

	ฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น						ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต					
	อุบลราชธานี		ยโสธร		ร้อยเอ็ด		อุบลราชธานี		ยโสธร		ร้อยเอ็ด	
	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n
ผู้บริหาร	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1
อาจารย์	65	27	50	22	40	18	77	32	65	27	48	22
นักศึกษา	-	-	-	-	-	-	169	61	156	58	145	56
ชุมชน	313	118	300	114	287	110	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,730 คน กลุ่มตัวอย่าง 641 คน จำแนก เป็นผู้บริหาร 3 คน ครู-อาจารย์ 121 คน นักศึกษา 175 คน และชุมชน 342 คน โดยมีกลุ่ม ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจะถูกสัมภาษณ์ซ้ำอีก จำนวน 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้ วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 6 ฉบับ แบ่งเป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

2.1.1 แบบสอบถามบุคลากรสายวิชาการ (ผู้บริหาร-อาจารย์) มี 3 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บทบาทในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน (หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นและ โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต)
- ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1.2 แบบสอบถามชุมชน (เกษตรกร ผู้นำชุมชน) มี 4 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บทบาทในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น
- ตอนที่ 3 ความคาดหวังของชุมชนต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในการพัฒนาอาชีพในชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1.3 แบบสอบถามนักศึกษา มี 4 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตาม โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
- ตอนที่ 3 ความคาดหวังของนักศึกษาต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการดำเนินงานตาม โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
- ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู/อาจารย์) มี 5 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 บทบาทดำเนินการก่อนการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน (หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นและ โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต)
- ตอนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน
- ตอนที่ 4 ผลการดำเนินงานและการนำความรู้ไปใช้
- ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ชุมชน (เกษตรกรและผู้นำชุมชน) มี 4 ตอน ประกอบด้วย
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 ตอนที่ 2 บทบาทของวิทยาลัยในการดำเนินการเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน
 ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น

ตอนที่ 3 ความคาดหวังของชุมชนต่อวิทยาลัยในการพัฒนาอาชีพในชุมชน
 ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

2.2.3 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา มี 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 ตอนที่ 2 กระบวนการจัดหลักสูตรตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตร
 เพื่อชีวิต
 ตอนที่ 3 กระบวนการนำความรู้ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
 ไปใช้
 ตอนที่ 4 ความคาดหวังของนักศึกษาต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการ
 พัฒนาอาชีพในชุมชน
 ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 3 ตารางสรุปแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์และสอบถาม

เรื่องที่ต้องศึกษา	แหล่งข้อมูล			
	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา	ชุมชน
บทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน	✓	✓	✓	✓
ความคาดหวังของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน			✓	✓
ปัญหา ข้อเสนอแนะในบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า แหล่งข้อมูลที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลทุกรายการ ได้แก่ นักศึกษา และชุมชน ส่วนผู้บริหารและครู/อาจารย์ จะให้ข้อมูลเฉพาะในส่วนที่เป็นบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยยึดวัตถุประสงค์และยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า โดยสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ ตำรา สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเกษตรกรรมระยะสั้น การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และรับการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ และการพัฒนาอาชีพในชุมชน เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 คร. บัญชา แสนทวี นักวิชาการ 8 กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สปช.

4.2 คร. อมรรัตน์ พรธงาม นักวิชาการ 8 กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สปช.

4.3 คร. เสนอ ภิรมย์จิตผ่อง หัวหน้าภาควิจัยและประเมินผลการศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

4.4 นายคงฤทธิ์ กุลวงศ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสทร ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

4.5 นายพลชัย ป้องวิชัยศึกษานิเทศก์ 7 ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหาร อาจารย์ จำนวน 60 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี สถานศึกษาละ 30 ชุด เพื่อทดสอบว่าแนวคำถามที่สร้างขึ้นมีความชัดเจนครอบคลุมหรือยังในแบบสอบถาม และเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์มีความต่อเนื่องเหมาะสมหรือไม่ ปฏิบัติผู้ตอบเป็นอย่างไร

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจวิเคราะห์ให้คะแนนแล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item Total Correlation) มีค่าระหว่าง 0.39-0.85 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับโดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ของครอนบาค (1970) (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 96) แบบสอบถามที่นำไปใช้มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.874 - 0.901

7. คัดเลือกข้อที่ใช้ได้ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร อุบลราชธานี และร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือส่งให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้เก็บคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งหมด 641 ชุด
3. ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ ชุมชน และนักศึกษา โดยนัดหมาย วัน เวลา ในการสัมภาษณ์และเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ ถูกต้อง แล้วแยกแบบสอบถามได้ดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน 8 ฉบับ อาจารย์ผู้สอน 116 ฉบับ ชุมชน 342 ฉบับ และนักศึกษา 175 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 641 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
5. นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์จากการถอดเทป แยกได้ดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 9 คน ชุมชน จำนวน 15 คน นักศึกษา จำนวน 15 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยจำแนกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กันในแต่ละวัน กล่าวคือ ในแต่ละวันหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะกลับมา นั่งเขียนบันทึกอย่างละเอียด พร้อมจัดหมวดหมู่วิเคราะห์ข้อมูลไปด้วย โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) หมายถึง การวิเคราะห์แบบความเรียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 641 ฉบับ มาจัดการลงรหัสเพื่อบันทึกผลข้อมูล

2. บันทึกข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS 9.01 หาความถี่ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 163)

4. เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย